

The relationship between Social Capital and Intellectual Capital with Sports Participation in Girl Students

Omid Safari

Assistant Professor, Department of Physical Education, Noorabad Mamsani Branch, Islamic Azad University, Noorabad Mamsani, Iran

Gholamreza Safari

Assistant Professor, Department of Physical Education, Noorabad Mamsani Unit, Department of Education, Noorabad Mamsani, Iran

Mahnaz Shojaein

Master's degree student, Department of Physical Education, Noorabad Mamsani Branch, Islamic Azad University, Noorabad Mamsani, Iran

Abstract

Social capital and Intellectual Capital are considered as one of the environmental determinants of the level of social cohesion and community health. Exercise has been considered by many scholars and researchers as one of the social concepts and with regard to its specific functions in different fields. The purpose of this study was to the relationship between Social Capital and Intellectual Capital with Sports Participation in Girl Students of Mamasani City (Secondary and Secondary Schools), in the academic year of 2017-2018. The nature of this research is descriptive survey research. Data collection was based on library and field studies. The data collection tool included the standard sports participation questionnaire Parsamher and Etal (2011), standard Intellectual Capital Bontis(2002) and the standard social capital questionnaire Nahapit and Ghasal (1998). The statistical population of the study consisted of all Boy high school students (first and second high school students) in Mamasani city, which is about 3491 Boy. Among them, 341 samples were randomly selected. The results indicated that there is a positive and significant relationship between social capital and Intellectual Capital with sport participation among high school Girl students in Mamasani.

Key words: Social capital, Intellectual Capital, sports participation, Girl students, Mamasani City

* Corresponding Author: omidsafari11@yahoo.com

How to Cite: Safari O., Safari G., Shojaein M. The relationship between Social Capital and Intellectual Capital with Sports Participation in Girl Students, Journal of Innovation in Sports Management, 2022;1(2):119-128.

نوآوری در مدیریت ورزشی
دوره ۱، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۱، ۱۲۸-۱۱۹
<https://jism.srbiau.ac.ir/>

ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با مشارکت ورزشی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه

امید صفری

غلامرضا صفری

مهناز شجاعیان

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، ایران

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد نورآباد ممسنی، اداره آموزش و پرورش، نورآباد ممسنی، ایران

دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه تربیت بدنی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی،

نورآباد ممسنی، ایران

چکیده

سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری، یکی از عوامل محیطی تعیین کننده سطح سازگاری و سلامت جامعه محسوب می‌شوند. ورزش به عنوان یکی از مفاهیم اجتماعی و با توجه به کارکردهای خاص آن در زمینه‌های مختلف، مورد توجه بسیاری از دانشمندان و محققان قرار گرفته است. هدف از این پژوهش تعیین ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با مشارکت ورزشی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه (متوسطه اول و متوسطه دوم) شهرستان ممسنی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. ماهیت این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی پیمایشی می‌باشد و جمع آوری داده‌ها براساس مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی بوده است و ابزار جمع آوری داده‌ها شامل، پرسشنامه استاندارد سرمایه اجتماعی ناپیت و گوشال (۱۹۹۸)، پرسشنامه استاندارد سرمایه فکری بونتس (۲۰۰۲) و پرسشنامه استاندارد مشارکت ورزشی پارسامهر و همکاران (۱۳۹۲) بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه (متوسطه اول و متوسطه دوم) شهرستان ممسنی به تعداد ۳۴۹۱ نفر بوده است و از این میان به شکل تصادفی خوش‌های تعداد ۳۴۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردید. نتایج حاکی از آن بود که بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با مشارکت ورزشی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، سرمایه فکری، مشارکت ورزشی، دانش آموزان دختر، شهرستان ممسنی

* نویسنده مسئول: omidsafari11@yahoo.com

صفری امید، صفری غلامرضا، شجاعیان مهناز، ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با مشارکت ورزشی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه، فصلنامه نوآوری در مدیریت ورزشی، تابستان ۱۴۰۱، ۱۲۸-۱۱۹: ۱

مقدمه

انسان موجودی فردی و اجتماعی است و ناگزیر به برقراری رابطه با دیگران برای رفع نیازهای خود است. ورزش به مثابه نهادی فردی و اجتماعی است که افراد با حضور در فعالیتهای ورزشی، بخشی از نیازهای فردی و اجتماعی خود را مرتفع می‌سازند (پارسامهر و همکاران، ۱۳۹۲). امروزه تنزل روابط فردی و اجتماعی در محیط‌ها آموزشی یک از چالش‌هایی است که ما با آن روبرو هستیم و پژوهشگران برای حل این مشکل بر مفهوم سرمایه‌های اجتماعی و سرمایه‌های فکری تأکید دارند. سرمایه‌های اجتماعی و فکری منشأ گروههایی است که به طور خودجوش و داوطلبانه سازمان می‌یابند و وجود آن برای کارکرد صحیح نهادهای عمومی و رسمی نیز ضروری و حیاتی است. از میان عناصر مختلف فردی و اجتماعی در درون یک جامعه، ورزشی به طور گسترده مورد توجه بیشتر محققان سرمایه‌های اجتماعی و فکری قرار گرفته است. یکی از کارکردهای پنهان مشارکت ورزشی، ایجاد شبکه‌های ارتباطی، انسانی، ساختاری، دوستان، ایجاد پیوند و همبستگی بین افراد است که از ابعاد سرمایه‌های اجتماعی و فکری است. علاوهً متعددی گزارش شده‌اند که نشان می‌دهند سرمایه‌های اجتماعی و فکری به عنوان عوامل مهم و اثرگذار بر روابط اجتماعی روز به روز فرسایش می‌یابند و ضعیف می‌گردند. این مسئله هم در سطح جهانی و هم در سطح ملی مشاهده شده است (منوچهری‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴).

بنابراین از میان عناصر مختلف اجتماعی در درون یک جامعه، ورزش باید به طور گسترده مورد توجه بیشتر محققان سرمایه‌های اجتماعی و فکری قرار گیرد زیرا که فعالیتهای ورزشی در سطح غیرسازمان یافته این قابلیت را دارند که بتوانند باعث انگیزش، الهام بخشی و ایجاد روحیه اجتماعی و فکری در جامعه شوند، ورزش می‌تواند به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعی و فکری جدید به ویژه بین طبقات مختلف از لحاظ مذهب و قومیت مورد استفاده قرار گیرد. شواهد نیز نشان می‌دهند در ک و احساس امنیت در فعالیتهایی مانند ورزش در محیط‌های آموزشی مدارس عامل بسیار مهم برای انجام آن به شمار می‌رود و جوامعی که در آنها هنجارهای مشترک و شبکه‌های اجتماعی غیررسمی وجود دارد، سطح بالاتری از امنیت دارند؛ به نظر پوتان در درون گروه اجتماعی، هنجارهایی هستند که بیشترین سودمندی آنها تقویت اعتماد، کاهش هزینه معاملات و تسهیل همکاری است. مهمترین آنها، هنجار معامله به مثل است و گروه‌ها و جوامعی که بر آنها این هنجار حاکم است و از آن پیروی می‌کنند، به شکل مؤثری بر فرستطلی و مشکلات مربوط به عمل جمعی فائق می‌آیند. (اسدی و نادری عوج بجزی، ۱۳۹۹). آموزش و به تبع آن محیط‌های آموزشی بیشترین اثر و نقش را بر ذهنیت و تمدن‌سازی جوامع به عهده دارند. لازمه اصلاح کالبد آموزش و پرورش، ایجاد فضاهای مرتبه با فعالیت دانش‌آموزان است؛ فضاهایی که دارای شرایط مناسب و مطلوب برای رشد فیزیکی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی کودکان باشد، که تحقق این امر از طریق پژوهش‌های کاربردی و طراحی جزئیات فضاهای با توجه به الگوهای رفتاری امکان‌پذیر می‌گردد. (روشنفسکر و ذکایی، ۱۳۸۵). بنابراین با توجه به اینکه امروزه متأسفانه ما در محیط‌های آموزشی وغیر آموزشی شاهد عدم مشارکت و یا مشارکت کم دختران در صحنه فعالیت‌های ورزشی هستیم و شاید بخشی از این مشکل نیز مربوط به پیشرفت‌هایی است که در زمینه علم و تکنولوژی حاصل شده است که باعث فقر حرکتی خصوصاً در بین نوجوانان و جوانان شده است و این مسئله چالش‌های زیادی را برای خانواده‌ها و جامعه ایجاد کرده است. بنابراین پژوهشگر برای رفع این مشکل و ارایه پیشنهاد‌های کاربردی در این زمینه برای بردن رفت از مشکل، بدبانی پاسخ به این سوال است که: آیا

بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با مشارکت ورزشی دانشآموزان دختر مقطع متوسطه (متوسطه اول و متوسطه دوم) شهرستان ممسنی رابطه‌ای وجود دارد؟

روش شناسی

جامعه آماری این تحقیق، کلیه دانشآموزان دختر مقطع متوسطه (متوسطه اول و متوسطه دوم) شهرستان ممسنی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تعداد ۳۴۹۱ نفر بود، که از این تعداد ۳۴۱ نفر با توجه به جدول مورگان به عنوان نمونه و به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشای انتخاب شدند و محقق همکاری کردند. در این پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد پرسشنامه استاندارد پرسشنامه استاندارد ۲۸ سوالی سرمایه اجتماعی ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸)، پرسشنامه استاندارد ۱۸ سوالی سرمایه فکری بونتیس (۲۰۰۲) و پرسشنامه استاندارد ۲۰ سوالی مشارکت ورزشی پارسامهر و همکاران (۱۳۹۲) در مقیاس پنج ارزشی لیکرت (کاملاً موافق=۵ تا کاملاً مخالف=۱) استفاده گردید. میزان روایی با استفاده از نظرات متخصص مدیریت ورزشی در این رشته تایید شد و پایایی این پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از آلفا کربنباخ، محاسبه و همگنی بالاتر از ۰/۷ بود و مورد تایید قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو نوع روش آماری در این تحقیق استفاده شده است. از روش آماری توصیفی برای محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق آمارهای استنباطی مانند آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها، از ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین متغیرهای تحقیق، از رگرسیون خطی و رگرسیون چند گانه برای پیش‌بینی متغیر ملاک از روی متغیرهای پیش‌بین استفاده شده است.

یافته‌ها

نتایج آمار توصیفی حاصل از تحقیق نشان داد که سن ۶۷ نفر (۲۰ درصد) دانشآموزان ۱۲ سال داشته‌اند، ۴۴ نفر (۱۳ درصد) ۱۳ سال، ۶۵ نفر (۱۹ درصد) ۱۴ سال، ۳۷ نفر (۱۱ درصد) ۱۵ سال، ۴۴ نفر (۱۳ درصد) ۱۶ سال، ۳۲ نفر (۹ درصد) ۱۷ سال، ۲۷ نفر (۸ درصد) ۱۸ سال و ۲۳ نفر (۷ درصد) ۱۹ سال داشته‌اند. نتایج فراوانی مقطع تحصیلی دانشآموزان نشان داد ۱۸۷ نفر (۵۵ درصد) دانشآموزان متوسطه اول و ۱۵۴ نفر (۴۵ درصد) متوسطه دوم می‌باشند آنگونه که جدول ۱ نشان می‌دهد، ارتباط مثبت و معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی دانشآموزان وجود دارد ($p = 0/001$ و $r = 0/458$). بنابراین این فرضیه مبنی بر وجود رابطه معنی‌دار بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی دانشآموزان تأیید می‌گردد. رابطه مثبت بین دو متغیر نشان می‌دهد با افزایش سرمایه اجتماعی دانشآموزان، مشارکت ورزشی آنها افزایش می‌یابد.

جدول ۱. همبستگی بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی دانشآموزان

متغیر	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی‌داری (p)
سرمایه اجتماعی	.۰/۴۵۸**	.۰/۰۰۱

*: معنی‌داری در سطح ۹۹٪ ns: عدم معنی‌داری

جهت بررسی رابطه مولفه های سرمایه اجتماعی با مشارکت ورزشی دانش آموزان از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. همان گونه که جدول ۲ نشان می دهد، ارتباط مثبت و معنی داری بین تمامی مولفه ها با مشارکت ورزشی دانش آموزان وجود دارد ($p < 0.001$). بنابراین فرضیه این تحقیق مبنی بر وجود رابطه معنی دار بین مولفه های سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی در سطح ۹۹ درصد اطمینان تأیید می گردد. نتایج این فرضیه نشان می دهد با توجه به اینکه ضریب همبستگی بین مولفه های متغیر سرمایه فکری و مشارکت ورزشی مثبت می باشد، رابطه مستقیمی بین آنها وجود دارد. بنابراین با افزایش مولفه های سرمایه اجتماعی توسط دانش آموزان، میزان مشارکت ورزشی آنها افزایش می یابد.

جدول ۲. همبستگی بین مولفه های سرمایه اجتماعی با مشارکت ورزشی دانش آموزان

متغیر	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی داری (p)
شبکه ها	-0.361**	<0.001
اعتماد	-0.482**	<0.001
همکاری	-0.417**	<0.001
فهم متقابل	-0.335**	<0.001
روابط	-0.316**	<0.001
ارزش ها	-0.327**	<0.001
تعهد	-0.411**	<0.001

*: معنی داری در سطح ۹۹٪ ns: عدم معنی داری

آنگونه که جدول ۳ نشان می دهد، ارتباط مثبت و معنی داری در سطح ۹۹ درصد بین سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان وجود دارد ($p < 0.001$ و $0.371 = 0.371$). بنابراین این فرضیه مبنی بر وجود رابطه معنی دار بین سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان تأیید می گردد. رابطه مثبت بین دو متغیر نشان می دهد با افزایش سرمایه فکری دانش آموزان، مشارکت ورزشی آنها افزایش می یابد.

جدول ۳. همبستگی بین سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان

متغیر	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی داری (p)
سرمایه فکری	-0.371**	<0.001
*: معنی داری در سطح ۹۹٪ ns: عدم معنی داری		

آنگونه که جدول ۴ نشان می دهد، ارتباط مثبت و معنی داری در سطح ۹۹ درصد بین مولفه های سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان وجود دارد ($p < 0.001$). بنابراین این فرضیه مبنی بر وجود رابطه معنی دار بین مولفه های سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان تأیید می گردد. رابطه مثبت بین آنها نشان می دهد با افزایش مولفه های سرمایه فکری دانش آموزان، مشارکت ورزشی آنها افزایش می یابد.

جدول ۴. همبستگی بین مولفه های سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان

متغیر	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی داری (p)
سرمایه انسانی	۰/۳۸۱**	۰/۰۰۱
سرمایه ساختاری	۰/۳۴۲**	۰/۰۰۱
سرمایه ارتباطی	۰/۳۱۵**	۰/۰۰۱

ns: عدم معنی داری در سطح ۹۵٪ *: معنی داری در سطح ۹۹٪ **: معنی داری در سطح ۹۹٪

برای پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش آموزان براساس سرمایه اجتماعی از آزمون رگرسیون خطی استفاده شده است. بر اساس جدول ۵ مقدار $p = 0/001$ و چون این مقدار از $0/01 < p$ کمتر است بنابراین رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی دانش آموزان در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشد. براساس نتایج ضریب بتا که نشان می‌دهد در ازای یک واحد افزایش در متغیر مستقل سرمایه اجتماعی دانش آموزان حدود $0/46$ به میزان متغیر وابسته مشارکت ورزشی افزوده می‌شود. مقدار R^2 برابر با $0/226$ می‌باشد که نشان می‌دهد سرمایه اجتماعی ۲۲/۶ از واریانس مشارکت ورزشی دانش آموزان را پیش‌بینی می‌کند.

جدول ۵. نتایج رگرسیون خطی جهت پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش آموزان براساس سرمایه اجتماعی

متغیر	R	R^2	ضریب B	ضریب Beta	t مقدار	p
سرمایه اجتماعی	۰/۴۵۸	۰/۲۲۶	۰/۲۵۱	۰/۴۵۸	۱۰/۵۰۸	۰/۰۰۱

برای پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش آموزان براساس سرمایه فکری از آزمون رگرسیون خطی استفاده شده است. بر اساس جدول ۶ مقدار $p = 0/000$ و چون این مقدار از $0/01 < p$ کمتر است بنابراین رابطه بین سرمایه فکری و مشارکت ورزشی دانش آموزان در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشد. براساس نتایج ضریب بتا که نشان می‌دهد در ازای یک واحد افزایش در متغیر مستقل سرمایه فکری دانش آموزان حدود $0/38$ به میزان متغیر وابسته مشارکت ورزشی افزوده می‌شود. مقدار R^2 برابر با $0/128$ می‌باشد که نشان می‌دهد سرمایه فکری ۱۲/۸ از واریانس مشارکت ورزشی دانش آموزان را پیش‌بینی می‌کند.

جدول ۶. نتایج رگرسیون خطی جهت پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش آموزان براساس سرمایه اجتماعی

متغیر	R	R^2	ضریب B	ضریب Beta	t مقدار	p
سرمایه فکری	۰/۳۸۱	۰/۱۲۸	۰/۲۴۲	۰/۳۸۱	۵/۷۷	۰/۰۰۱

برای سنجش متغیر عوامل مربوط به مکان ارایه خدمات ارایه شده در کانون ها و آکادمی های والیال از ۱۲ گویه در سطح اندازه گیری رتبه ای به صورت طیف پنج گزینه ای لیکرت استفاده شد که نتایج آن در جدول ۶ آمده است. با توجه به جدول ۶، سطح معناداری آزمون کوچکتر از مقدار $0/05$ است. در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض برابر میانگین ها رد می‌شود. با توجه به مقدار میانگین مشخص می‌شود که، از نظر پاسخ دهنده کان مکان ارایه خدمات ورزشی ارایه شده در آکادمی ها نسبت به کانون ها از سطح مناسب تری برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

فرضیه اول و دوم: سرمایه اجتماعی و مولفه‌های آن با مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی رابطه وجود دارد.

همانگونه که مشاهده شد در این تحقیق، نتایج همبستگی پیرسون نشان داد ارتباط مثبت و معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان وجود دارد ($p = 0.001$ و $r = 0.458$). به عبارتی دیگر با افزایش سرمایه اجتماعی دانش‌آموزان، مشارکت ورزشی آنها افزایش می‌یابد. سرمایه اجتماعی آن دسته از ویژگی‌های زندگی اجتماعی، شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد است که مشارکت کنندگان را قادر می‌سازد تا به شیوه‌های مؤثرتر اهداف مشترک خود را تعقیب نمایند. سرمایه اجتماعی با دامنه وسیعی از مفاهیم خود (مشارکت داوطلبانه، دموکراسی، شبکه، اعتماد، امنیت و هنجارهای اجتماعی)، در بیست سال گذشته به طور فزاینده‌ای توجه متخصصان و اندیشمندان علوم اجتماعی را به خود جلب کرده است، جنبه‌های مختلف این مفهوم تا حدودی از توجه آن به پیامدهای مثبت ارتباطات اجتماعی ناشی می‌شود. مشارکت در فعالیت‌های مدنی و ارتباطی که شامل تعامل‌های شخصی است، خلق، می‌شوند و از این طریق موجب افزایش اعتماد و تعامل می‌شوند. اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از مولفه‌های کلیدی سرمایه اجتماعی، طی چند دهه اخیر به طور گسترده مورد توجه قرار گرفته و برخی اندیشمندان کوشیده‌اند مشارکت را بر مبنای اعتماد اجتماعی تبیین کنند. یافته‌ها نشان از همسو بودن این نتایج با نتایج تحقیقات اسدی و نادری عوج بغزی (۱۳۹۹)، منوچهری‌نژاد و رحمتی (۱۳۹۴)، اسلامی‌مرزنکلاته، موسوی و خوش‌فر (۱۳۹۳) و ایمان و بنی‌فاطمه (۱۳۹۳) را نشان می‌دهد. ورزش نقش مهمی در ایجاد سرمایه اجتماعی و کمک به جوامع در توسعه اعتماد و احترام به افراد و گروه‌های مختلف داشته و این می‌تواند منجر به همکاری بیشتر و سطح بالاتری از وحدت و انسجام اجتماعی شود. سرمایه اجتماعی یک هنجار اجتماعی محسوب می‌شود که همکاری بین دو یا چند نفر را تقویت می‌بخشد. افراد یک جامعه‌ی کوچک مثل خانواده در بروز مشکلات به دیگر جوامع بزرگ‌تر کمک کرده و در پروژه‌های دسته جمعی همکاری می‌کنند؛ و در پاسخ به بحران‌های به وجود آمده همکاری‌های لازم را انجام می‌دهند. در همین رابطه وزارت ورزش و جوانان اعلام می‌دارد که همکاری اجتماعی و توسعه فعالیت‌های بشر دوستانه جوانان می‌تواند آسیب‌های اجتماعی را کاهش دهد و به کنترل و پیش‌گیری از آسیب‌های فضای مجازی منجر شود. ورزش بازتاب دهنده روابط اجتماعی و فرهنگ جامعه است ولی در سال‌های اخیر محققان در پی آنند که تأثیر ورزش بر جامعه و اجتماع را که بعد دیگری از این ارتباط است را بررسی نمایند. ورزش می‌تواند به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعی جدید به ویژه بین طبقات مختلف از لحاظ مذهب و قومیت مورد استفاده قرار گیرد (منوچهری‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). توقعات و انتظارات ورزشی بدون حفظ مفهوم سرمایه اجتماعی و مشارکت مدنی یا اجتماع و بدون پرداختن به موضوع مالکیت و تعهدات در ورزش اسکاتلندر غیرممکن است. روابط متقابل و همکاری باعث احساس اعتماد و تعهد به دیگران و بالا بردن روحیه مشارکت ورزشی می‌گردد.

فرضیه سوم و چهارم: سرمایه فکری و مولفه‌های آن با مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی رابطه وجود دارد.

همانگونه که مشاهده شد بین سرمایه فکری با مشارکت ورزشی دانش آموزان ارتباط مثبت و معنادار بوده است. بنابراین سرمایه فکری که به عنوان بزرگترین سرمایه انسان ها است، بایستی به عنوان عامل اصلی توسعه و توسعه یافته‌گی مد نظر قرار گیرد. پس فرایند توسعه و رشد، بدون مشارکت انسان به جایی نمی‌رسد؛ زیرا انسان هم هدف و هم وسیله نیل به توسعه است. و از آنجا که این ضریب همبستگی بین متغیر سرمایه فکری و مشارکت ورزشی پایین تر از حد متوسط بوده است. که شاید دلیل این ارتباط مربوط باشد به این نکته که این متغیر تا به حال به عنوان یک متغیر اصلی و کلیدی در محیط های اموزشی و یکی از عوامل مشارکت در فرایند های ورزشی مورد توجه نبوده است. بنابراین این متغیر را نیز باید به عنوان یک عامل مفید و تاثیرگذار، مد نظر قرار داد. تحقیق همسو و غیر همسویی که به بررسی این دو متغیر با همدیگر پرداخته باشد وجود نداشت.

فرضیه پنجم: سرمایه اجتماعی قابلیت پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی را دارد.

سرمایه اجتماعی با دامنه وسیعی از مفاهیم خود (مشارکت داوطلبانه، دموکراسی، شبکه، اعتماد، امنیت و هنجارهای اجتماعی) در بیست سال گذشته به طور فزاینده‌ای توجه متخصصان و اندیشمندان علوم اجتماعی را به خود جلب کرده است. جنبه‌های مختلف این مفهوم تا حدودی از توجه آن به پیامدهای مثبت ارتباطات اجتماعی ناشی می‌شود. عالمان اجتماعی نیز برای حل مشکلات تنزل روابط اجتماعی بر مفهوم سرمایه اجتماعی تأکید دارند. سرمایه اجتماعی منشأ گروههایی است که به طور خودجوش و داوطلبانه سازمان می‌یابند و وجود آن برای کارکرد صحیح نهادهای عمومی و رسمی نیز ضروری و حیاتی است. سرمایه اجتماعی لزوماً یک مفهوم ثابت و ایستا به شمار نمی‌آید، بلکه طی زمان و مکان تغییر می‌کند. شبکه‌ها و هنجارهای اجتماعی مرتبط با سرمایه اجتماعی از طریق شکل‌های متفاوت مشارکت در فعالیت‌های مدنی و ارتباطی که شامل تعامل‌های شخصی است، خلق، می‌شوند و از این طریق موجب افزایش اعتماد و تعامل می‌شوند. به طور کلی پیامدهای سودآور سرمایه اجتماعی در سطح فردی، ارتقای بهداشت، ایجاد و بهبود فرصت‌های کارآفرینی و در سطح اجتماع، افزایش هماهنگی و انسجام اجتماعی و توسعه اقتصادی و اجتماعی و کاهش نرخ جرم و جنایت و رویه‌های دموکراتیک مؤثر است.

از سوی دیگر برای آنهایی که به بررسی سرمایه اجتماعی علاقه‌مندند، مطالعه ورزش و باشگاههای ورزشی به تدریج به موضوعی جالب توجه تبدیل شده است. عاملی که سبب می‌شود از میان عناصر مختلف اجتماعی در درون یک جامعه، ورزش به طور گسترده مورد توجه بیشتر محققان سرمایه اجتماعی قرار گیرد، این است که فعالیت‌های ورزشی در سطح غیرسازمان یافته این قابلیت را دارند که می‌توانند باعث انگیزش، الهام بخشی و ایجاد روحیه اجتماعی در جامعه شوند. ورزش می‌تواند به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعية جدید به ویژه بین طبقات مختلف از لحاظ مذهب و قومیت مورد استفاده قرار گیرد. این افراد می‌توانند شامل ورزشکاران و مشارکت‌کنندگان غیرورزشکار (تماشاچیان) بوده و در نهایت می‌توانند به افزایش هنجارهای اعتماد و تعامل منجر شود. به عبارت بهتر، فعالیت‌های ورزشی می‌توانند موجب ایجاد ارتباط بین گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مختلف شود. همچنین بسیاری از سیاست‌گذاران و توسعه‌دهندگان فعالیت‌های فیزیکی که نقش مشبّتی برای سرمایه اجتماعی در افزایش فعالیت‌های ورزشی قائلند، معتقدند توجه به عوامل محیطی - اجتماعی گام اساسی در تحقیقات در زمینه فعالیت‌های ورزشی است. از نظر آنها جوامعی با سرمایه اجتماعی بالا در موقعیت بهتری برای تقویت

هنجرهای مثبت اجتماعی به منظور انجام فعالیت‌های ورزشی قرار دارند و این عمل از طریق تقویت و تداوم اطمینان و اعتماد و همچنین وادار ساختن افراد به منظور دستیابی به اهداف مشترک (مانند افزایش امنیت در محیط) صورت می‌گیرد شواهد نیز نشان می‌دهند در کم و احساس امنیت در فعالیت‌هایی مانند ورزش عامل بسیار مهم برای انجام آن به شمار می‌رود و جوامعی که در آنها هنجرهای مشترک و شبکه‌های اجتماعی غیررسمی وجود دارد، سطوح بالاتری از امنیت دارند. نتایج رگرسیون خطی حاصل از این تحقیق نشان داد سرمایه اجتماعی ۲۲/۶ از واریانس مشارکت ورزشی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند. یافته‌ها نشان از همسو بودن این نتایج با تحقیقات منوچهری‌نژاد، همتی‌نژاد و رحمتی (۱۳۹۴) ایمان و بنی‌فاطمه (۱۳۹۳) تیلور و همکاران (۲۰۱۵) و رهاگن (۲۰۱۴) را دارد.

فرضیه ششم: سرمایه فکری قابلیت پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی را دارد.

همانگونه که نتایج حاصل از تحقیق نشان داد سرمایه فکری قابلیت پیش‌بینی مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان ممسنی را دارد. امروزه مدارس معمولاً برای بهبود مشارکت ورزشی و عملکرد دانش‌آموزان در سالهای اخیر ماهیت رقابتی با همدیگر پیدا کرده‌اند. چرا که مدارس توجه خود را از سرمایه گذاری در منابع مشهود به دست سرمایه گذاری در منابع نامشهود از جمله سرمایه فکری تغییر داده است. مدارس با کنترل بر این سرمایه‌های نامشهود می‌توانند علاوه بر مدیریت پویا و فعال درون مدارس، دارای روابط برونو سازمانی موفق با جامعه، مردم و سایر ذی نفعان داشته باشند. تحقیق همسو و غیر همسویی که به بررسی این دو متغیر با همدیگر پرداخته باشد وجود نداشت با توجه به نتایج بدست آمده از این پژوهش و به منظور کمک به افزایش مشارکت ورزشی دانش‌آموزان در ممسنی از طریق سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری، پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

- ۱) با توجه به این که ضریب همبستگی بین متغیر سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری با متغیر مشارکت ورزشی در آزمودنی‌ها در حد متوسط و پایین تر بوده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود به منظور بیشتر شدن مشارکت ورزشی آزمودنی‌ها، توجه بیشتری به این دو متغیر شود.
- ۲) با توجه به اینکه ارتباط بین تمامی مولفه‌های سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری آزمودنی‌ها در حد متوسط و یا پایین تر از حد متوسط بوده است بنابراین پیشنهاد می‌شود به منظور افزایش مشارکت ورزشی به این مولفه‌های که ارتباط ضعیفتری با مشارکت ورزشی داشته‌اند، توجه بیشتر شود.

Reference

- Asadi, Seyed Ehsan. Naderi, Fatemeh (2019). The relationship between family social capital and sports participation of teenage students, the third national conference of student sports achievements. [in Persian].
- Iman, M. T., Bani-Fatemeh, Z. (2013). Investigating the relationship between social capital of young women and participation in sports activities in Yazd city. Scientific-Research, Social Sciences Quarterly of Islamic Azad University - Shushtar Branch, 8th year, 2nd issue, consecutive (25), pp. 25-50. [in Persian].
- Islami-Marzenklateh, M., Mousavi, S. J., Khoshfar, G. (2013). The relationship between social capital and women's participation in sports activities (case study: women of Gorgan city). Social capital management, volume 1, number 2, pages 139-159.[in Persian].

- Manochehari-Nejad, M., Hemte-Nejad, M., Rahmati, M. (2014). The relationship between family social capital and sports participation of adolescent students. Sports Management - August and September 2014, Volume 7, Number 3, Pages 457-470.[in Persian].
- Mardani, A., Safari, O. (2021). Determining the relationship between social capital and sports participation of female students of Kazerun city, master's thesis, physical education department, Noorabad Mamsani Azad University.[in Persian].
- Parsamehr, M., Belgurian, M., Saidi Madani, M. (2012). Investigating the relationship between social capital components and sports participation among teenagers, Sports Management, No. 17, pp. 109-127.[in Persian].
- Roshanfekr, P., Zakai, M. (1385). Young people, social capital and voluntary behaviors, Journal of Social Welfare, No. 23, pp. 113-146. [in Persian].
- Taylor P, Davies L, Wells P, Gilbertson J, Tayleur W. (2015). A review of the Social Impacts of Culture and Sport. (CASE), (DCMS), (ACE), (EH), (SE), (Sheffield Hallam University), (BOC), 136.
- Verhagen S. (2014). Bridging Social Capital Through Sports: An Explorative Study On (Improving) Inter- Ethnic Contact at two Soccer Clubs in the Netherlands. Journal of Social Intervention: Theory and Practice, 23(4), 23-38.